

NAŠA KOMUNA

GLASILO OBČINSKEGA ODBORA SOCIALISTIČNE ZEZE DELOVNEGA LJUDSTVA VIČ-RUDNIK

Leto I.

Ljubljana, 1. junija 1961

Številka 4

NOVI ODNOSI ZAHTEVAJO NOVE OBLIKE IN METODE DELA V ORGANIZACIJAH ZVEZE KOMUNISTOV

Na konferenci Zveze komunistov naše občine, ki je bila 20. maja, se je zbralo preko 200 delegatov in gostov. Med njimi je bil tudi član centralnega komiteja ZKS Bojan Polak. Konferenca, ki je trajala ves dan, je nakazala pomembne naloge in dolžnosti, ki jih imajo komunisti pri uveljavljanju in razvijanju novih odnosov v gospodarskem in ostalem družbenem življenju. Ti odnosi pa zahtevajo tudi iskanje novih oblik in metod dela v organizacijah ZK. V stremljenjih kako bi čim bolj organizirali delo osnovnih organizacij, aktivov in poverjeništev ZK so bili zadnje čase doseženi lepi uspehi.

gospodarske in upravljalne sposobnosti proizvajalcev. Ekonomske enote bodo torej še bolj utrdile vero v sposobnosti proizvajalcev, ki bodo v njih neposredno odločali o stvareh, ki so spadale doslej v pristojnost centralnih organov delavskega samoupravljanja. Po zaslugi ekonomskih enot bodo najbrž v mnogih podjetjih odkrivali doslej skrite notranje rezerve in proizvodnja bo spriče tega postajala racionalnejša, bolj rentabilna. Takih in sličnih problemov so delegati nanizali precej in dokazali, da tudi v naši komuni postavljajo komunisti razvoj socialističnih odnosov v gospodarstvu na pravo mesto.

Več skrbi kmetijskim proizvajalcem

Konferenca se tudi ni izogibala problemov, ki se pojavljajo v kmetijstvu. Delegati so opozarjali

Idejno izobraževanje je osnovni pogoj za politično delo

Na konferenci je bil poudarjen tudi pomen idejnega izobraževanja, ki je nujen pogoj za uspešno politično delo. Komunisti morajo stalno izpopolnjevati svoje ideološko-politično znanje, saj bodo le tako lahko pravilno razlagali družbene pojave in ukrepe ter pripomogli k odpravljanju problemov.

Z osebnimi zgledi, prepričevanjem in idejnim vplivom več pomoči družbenim organom in organizacijam

Res je, da imajo komunisti velike zasluge za družbeno-politično aktivnost v naši komuni; delegati pa so ob analizi družbeno-političnega dela poudarili tudi velike zasluge in prizadevnost številnih družbenih delavcev, ki niso komunisti. Delegati so bili mnenja, da ne bi bilo prav, če bi komunisti prav povsod sami skušali neposredno reševati odgovorne naloge. Dolžni pa so seveda, pomagati družbeno-političnim organizacijam, ki so poklicane za reševanje nalog. Težišče dela v ZK je na vsakem posameznem članu, ki naj odigra pozitivno vlogo v svojem okolju, na sestankih pa naj se posvetuje s svojimi tovariši in z njimi izmenja izkušnje, ki jih dobiva pri vsakdanjem delu. Sicer pa naj člani ZK pomagajo utrjevati samostojnost vseh družbenih organov in organizacij; istočasno pa naj skrbe, da bodo po zaslugi prepričevanja in osebnih zgledov idejno vplivali na delo teh organov. To je tudi v skladu z dejstvom, da so družbene organizacije izgubile nedanjo vlogo transmissije ZK.

Delovno predsedstvo občinske konference ZK

Aktivnost komunistov se je posebno odražala v gospodarstvu

Iz poročila občinskega komiteja ZKS in referata, ki ga je imel sekretar Slavko ing. Jakofčič je razvidno, da je aktivnost komunistov v naši občini pospeševala razvoj na vseh področjih družbenega udejstvovanja, najmočneje pa se je odražala v gospodarstvu. Poročila in razprave so seveda tudi kritično in objektivno osvetlile napake in slabosti, ki se včasih pojavljajo pri delu posameznih osnovnih organizacij in aktivov ZK v naši komuni.

Ekonomske enote prinašajo neposredno samoupravljanje

Na konferenci je bila podčrtana naloga, naj se komunisti odločno zavzemajo za utrjevanje in za nadaljnje poglobljanje decentralizacije delavskega in družbenega upravljanja. Delegati iz gospodarskih organizacij so poudarjali, da bodo člani delovnih kolektivov toliko bolj zainteresirani za gospodarjenje in upravljanje, kolikor bolj bodo tudi njihovi osebni dohodki odvisni od poslovanja ekonomskih enote oziroma podjetja in kolikor bolj bodo člani kolektiva lahko neposredno odločali v upravljanju.

O ekonomskih enotah, ki prinašajo decentralizacijo delavskega samoupravljanja, so na konferenci veliko govorili in poudarili, da se bodo šele v teh novih samoupravnih oblikah uveljavile vse

na problematiko in na naloge, ki jih terja in poraja hiter razvoj moderne kmetijske proizvodnje na družbenih posestvih (razpravljali so tudi o standardu kmetijskih delavcev in o kmetijskih zadrugah.

Razvoj Ljubljane naj bo bolj skladen

V razpravi o gospodarsko-komunalnih vprašanjih je konferenca opozorila tudi na neskladen razvoj Ljubljane. Po ugotovitvah poročila je dovolj, če pogledamo Dolenjsko cesto in Vič, pa že lahko ugotovimo, da se Dolenjska zaostalost pravzaprav začne že v sami Ljubljani. Pri lokacijah novih gospodarskih objektov bi bilo treba to upoštevati!

Tudi šolstvu lastno ekonomsko osnovo

Mnogo je bilo govora tudi o šolstvu. Delegati so razpravljali o nagrajevanju, še posebno veliko pa o problematiki finansiranja strokovnega šolstva. To ni čudno, saj vemo, da je v naši občini dokaj razvito srednje strokovno šolstvo, ki vzgaja kader za vso republiko.

Površna ocena lahko le škoduje

Sledile so tudi razprave o mladini in mladinskih organizacijah. Delegati so bili mnenja, da ne smemo le površno ocenjevati nekaterih slabih pojavov med mladino. Treba je poiskati vzroke in ugotoviti kako živijo mladinci, ali starši odigravajo svojo vlogo v družini in ali se prosvetni delavci kdaj dovolj zaupno pogovorijo z mladino.

Sekretar ObK ZKS Vič-Rudnik, Jakofčič ing. Slavko

Komunisti naše občine so torej kritično ocenili svoje delo v zadnjem obdobju in izoblikovali koristne smernice za bodoče delo. Ob koncu so izvolili tudi nov občinski komitej ZK v naslednjem sestavu: Ažman Hugo, Bajat Danilo, Belič Viljem, Burnik Bojan, Selan Franc, Dougan Stane, Eržen ing. Janez, Fabjančič Milan, Ivančič-Vrabl ing. Ivica, Jakovčič ing. Slavko, Knez Rihard, Logar Lovro, Mesarič Jože, Prhne Vojislava, Praprotnik Janez, Rant Janez, Rome Ivan, Sadar Marjan, Svete ing. Marko, Škrlič ing. Marko, Staudohar Peter, Voljč Ignac, Vošnjak Vera, Vrhovec Janez, Vrhovec Stane, Zevnik Jože, Zupančič Tone, Zorž Vlado in Zumer Jože.

V revizijsko komisijo občinskega komiteja pa so bili izvoljeni: Centa Pavla, Jakopin Boris, Valjavec Niko, Zupančič Dragica in Grčar Stane.

Program dela Občinskega sindikalnega sveta Vič-Rudnik za leto 1961-62

Koncem aprila je bil redni letni občni zbor sindikalnega sveta občine Ljubljana-Vič-Rudnik.

Udeležili so se ga gosti in delegati iz 97 sindikalnih podružnic gospodarskih in negospodarskih organizacij.

Po referatu predsednika občinskega sindikalnega sveta se je razvila debata v katero je posegel razen predsednika občinskega odbora SZDL tudi predstavnik okrajnega sindikalnega sveta Ljubljana.

V referatu in debati je bilo govora predvsem o uvedbi novih gospodarskih instrumentov, o delu delavskih svetov in upravnih odborov, o skrbi za delovnega človeka, o življenjskem standardu zaposlenih, kot so stanovanjsko vprašanje, zdravstvo, prosveta, rekreacija delovnega človeka izven delovnega časa, o HTV službi, o športni dejavnosti, o počitniški skupnosti, o decentralizaciji delavskega samoupravljanja, o strokovnem izobraževanju delavcev itd.

Občni zbor je izvolil nov 41-članski plenum in 3-članski nadzorni odbor ter 14 delegatov za občni zbor Okrajnega sindikalnega sveta Ljubljana.

Na prvi seji novoizvoljenega plenuma pa je bilo izvoljeno 11-člansko predsedstvo, predsednik in tajnik občinskega sindikalnega sveta, ter pet stalnih komisij, ki bodo delale v okviru Ob SS. Komisije so organizacijsko-kadrovska, gospodarska, za delavsko samoupravljanje in strokovni dvig, za družbeni standard in za športna vprašanja. Prečitan in sprejet pa je bil naslednji program dela ObSS v letu 1961/62:

Da bi bil občinski sindikalni svet z vsemi svojimi organi, to je s plenumom, predsedstvom in z nekaterimi stalnimi ter občasnimi komisijami v stanju v bodoče opravljati vse večje naloge, ki se postavljajo pred sindikate, zlasti pa spričo spremenjenega gospodarskega sistema in delitve dohodka gospodarskih organizacij, bo moral v bodoče posvetiti izredno pozornost predvsem naslednjim vprašanjem:

1. Že pred občnim zborom smo stremeli za tem, da bi v novi plenum ObSS kandidirali in bili izvoljeni čim sposobnejši ljudje, gospodarsko primerno razgledani in delavoljni. V tem smo uspeli, vendar bo razen njih k bodočemu delu treba pritegniti še nove tovariše, ki niso preveč vezani — zadolženi z različnimi drugimi dolžnostmi. Za to vključevanje bo morala poskrbeti predvsem organizacijsko-kadrovska komisija.

2. Ugotavljamo, da je v prejšnjem letu naš svet imel odločno premalo osebnih stikov s predstavniki sindikalnih podružnic gospodarskih in negospodarskih organizacij. Ti stiki, ki so se vzdrževali največ le na občnih zborih sindikalnih podružnic in v primerih, ko so se člani iz posameznih kolektivov prišli pritožiti na sindikalni svet zaradi tega ali onega vzroka. S prakso pisarjenja in pošiljanja različnih okrožnic in pisem bo moral sindikalni svet prenehati in uvesti tak način dela, ki bo ustrezal vsaki podružnici posebej. To se pravi, da bo v prvi vrsti treba imeti čim več posvetovanj s predstavniki sindikalnih podružnic, zlasti pa bodo morali predstavniki ObSS prisostvovati množičnim sestankom in sejam izvršnih odborov sindikalnih podružnic v kolektivih. Na ta način bodo sindikalne podružnice imele od občinskega sveta tisto, kar jim je le-ta dolžan nuditi, to je vsestransko in vsakodnevno pomoč pri reševanju vprašanj, ki zadevajo člane delovnih kolektivov. Da bi omogočili čim tesnejše stike, se bodo morali vsi člani plenuma odpovedati prekomernim zadolžitvam v drugih organih in se posvetiti delu v sindikalnem svetu. Sindikalne podružnice imajo namreč pravico pričakovati od njih vsestransko pomoč.

3. Treba si bo prizadevati, da se popolnoma odpravijo ostanki mezdne sistema plačevanja zaposlenih in preiti na kompleksen način nagrajevanja po učinku dela. Treba bo delati na tem, da povsod tam, kjer to dopuščajo prilagoditve, takoj preidejo na poslovanje in nagrajevanje v okviru ekonomskih enot.

4. Novi gospodarski instrumenti sicer odločno narekujejo gospodarskim organizacijam, naj se v prihodnje ne spuščajo v prevelike investicije. S tem pa ni rečeno, da naj opustijo skrb za delovnega človeka in prenehajo vlagati sredstva v negospodarske investicije. Tu so mišljena predvsem stanovanja za zaposlene, združevanje sred-

stev pri komuni za gradnjo komunalnih naprav (vodovod, kanalizacija in ceste), sem pa spadajo tudi povečanje šolskih in zdravstvenih kapacitet ter obrati družbene prehrane.

5. Decentralizaciji delavskega samoupravljanja bo treba posvetiti veliko več pozornosti, ter stremeti za tem, da zajame samoupravljanje čim širši krog ljudi. S tem v zvezi je treba pospešiti volitve obratnih delavskih svetov, oziroma delavskih svetov ekonomskih enot. Tem pa bo treba dati tudi primerno materialno osnovo, da ne bodo tako kot do sedaj samo nekakšni posvetovalni organi brez pravice soodločanja o bistvenih stvareh, ki zadevajo člane obrata, oziroma ekonomske enote. Če bi samo formalno izvolili te organe, še vedno ne bi dosegli tistega kar želimo. V te organe morajo priti takšni ljudje, ki poznajo probleme podjetja in so primerno strokovno in politično razgledani. Zavedati se moramo, da delavski sveti niso več samo nekakšni razdeljevalci presežka dohodka v prejšnjem smislu, temveč da so

Predsednik Občinskega sindikalnega sveta
tov. Jože Mesarič

oziroma da bodo morali spričo radikalnih sprememb v gospodarstvu postati tudi dejanski gospodarji v podjetju. Odgovarjati bodo morali za svoje delo nosilcu delavskega samoupravljanja — delovnemu kolektivu. Za vse te naloge, ki bodo morale biti že v letošnjem letu opravljene, nosijo vso odgovornost izvršni odbori sindikalnih podružnic v gospodarskih organizacijah.

6. O obveščanju kolektiva smo dostikrat razpravljali na sejah predsedstva in plenuma. Še posebej pa je to vprašanje prišlo do izraza na zadnjih občnih zborih sindikalnih podružnic. Sindikalni svet bo moral doseči, da bodo izvršni odbori sklicevali seje ne ob vnaprej določenih terminih, temveč, da se bodo sestajali čim pogosteje in po potrebi. Množični sestanki kolektivov pa bodo morali biti če ne večkrat, pa vsaj vsake tri mesece takrat, ko so že znani grobi podatki o gospodarskem poslovanju v preteklem kvartalu. Na tak način bodo člani kolektivov sproti seznanjeni s problemi podjetij. Lahko smo prepričani, da ob takem delu na prihodnjih občnih zborih ne bo prišlo do nepotrebnih očitkov, češ imamo sindikalno podružnico, pa ne vemo kaj dela. Sindikalne podružnice pa bodo morale poskrbeti tudi za čim večje število takojmenovanih proizvodnih sestankov, ki naj bi bili ena od oblik za odkrivanje notranjih rezerv, za zboljšanje procesa in organizacije proizvodnje.

7. O kadrovsko-socialnih službah se ne moremo pohvalno izraziti, to pa zaradi tega, ker jih praktično razen dveh, treh izjem sploh ni. Zato bo treba, da se sindikalni svet in sindikalne podružnice v prihodnje bolj zavzamejo za uvajanje takih služb. Težko je razumeti, da razen v Tobačni tovarni, kjer je ta služba razmeroma dobro urejena, doslej niso še skoraj ničesar storili za njeno uvedbo, v večjih kolektivih kot so: „Tehno-grad“, „Ljubljanske opekarne“, „Kmetijsko posestvo Barje“, „LIP Podpeč“ in še nekateri srednje veliki kolektivi. V naštetih večjih kolektivih, ki zaposlujejo blizu 500 delavcev, bo treba ustanoviti socialne službe, ki naj bi bile enakovredne oddelkom ostalih služb. V srednje velikih kolektivih bi za to službo morala odgovarjati in biti plačana vsaj ena oseba. V manjših kolektivih pa bi tudi moral nekdo skrbeti za to delo.

8. Dobro urejen izobraževalni center ima Tobačna tovarna. O centrih iz drugih, zlasti večjih kolektivov, pa nimamo nobenih podatkov, ker

tamkaj centrov sploh ni. S tem, ko smo pričeli prehajati na delitev osebnega dohodka po dejansko vložnem delu in ne po papirnatih kvalifikacijah, se je marsikje pojavilo mnenje, da je posledaj vsak strokovni dvig zaposlenih nepotreben. Jasno je, da je tako mnenje zelo zmotno, saj uveljavlja dokaj kratkovidno politiko gospodarjenja. Res je, da nam ne gre za papirne kvalifikacije in nazive, pač pa za dobro strokovno usposobljenost vsakega delavca. Le-ta bo namreč, če bo imel primerno znanje, veliko lažje in kvalitetneje opravljal svoje delo. Če se bodo sindikalne podružnice tega zavedale, potem bo odveč dokazovanje, da je strokovni dvig nujen.

9. Naši delavski sveti in upravni odbori oziroma njihovi člani vse premalo poznajo probleme gospodarstva. Zlasti so premalo seznanjeni z namenom novih gospodarskih instrumentov. V veliko primerih zato ne odigravajo tiste svoje vloge, ki jim jo je zaupal kolektiv. ObSS bo moral preko sindikalnih podružnic organizirati s pomočjo delavske univerze pri občini čim več posvetovanj, seminarjev in tečajev. Pripraviti bo treba tudi cikle predavanj o spremenjenem sistemu v gospodarstvu za vse člane delavskih svetov, upravnih odborov ter za ostale člane kolektiva. Steherni član delavskega sveta bi moral poznati splošno gospodarsko politiko svoje komunice, okraja, republike in federacije; žal pa mnogi ne poznajo niti gospodarskega položaja svojega podjetja.

10. Za rekreacijo delovnega človeka izven delovnega časa smo doslej vse premalo storili. Če hočemo to stanje izboljšati, bomo morali prirediti več izletov. Lepih predelov v naši občini ne manjka. Stroški izletov v bližnjo okolico pa tudi niso preveliki. Ne sme nam biti vseeno, kako se počuti delavec izven delovnega mesta, saj čas, ki ga ne preživi na delovnem mestu, predstavlja dve tretjini delovnega dne.

11. Iz anketnih listov, ki so jih izpolnile sindikalne podružnice, lahko razberemo, da je športna dejavnost razmeroma dobro razvita. Žal pa ni sistematičnega in naprej solidno pripravljenega programa tekmovanj v različnih športnih disciplinah (razen morda pri šahu). Komisija za šport, ki bo delala v okviru ObSS, bo morala takoj navezati tesnejše stike s sindikalnimi podružnicami ter organizirati medpodružniška športna tekmovanja.

12. Gospodarsko komisijo, ki bo delala v okviru ObSS, čakajo velike naloge. Sproti bo morala zasledovati gospodarjenje v naših podjetjih, imeti stalne stike z zborom proizvajalcev pri ljudskem odboru, ravno tako pa tudi z izvršnim odborom SZDL. Spričo vse večje samostojnosti delovnih kolektivov, le-ti niso več dolžni dostavljati pravilnikov o nagrajevanju občinskim organom, ki so poprej izrekli soglasje. Še zmeraj pa lahko zahteva korekture zbor proizvajalcev, če vidi, da je pravilnik slabo izdelan in ne bi bil dovolj stimulativen za člane kolektiva. Tudi naš ObSS (ustrezna komisija) bo skušal dobiti pravilnike o nagrajevanju na vpogled. To ni zahteva, in menimo, da bodo delovni kolektivi to željo tudi razumeli. Cilj je namreč, pomagati kolektivom.

13. Sindikalni svet bo moral posvetiti več časa sindikalnim podružnicam v naših inštitutih, ki prehajajo na samostojno finansiranje in dobivajo status gospodarskih organizacij. Predvsem bo treba v teh ustanovah poskrbeti za izdelavo solidnih pravilnikov o nagrajevanju, istočasno pa misliti na samoupravne organe, ki bodo zamenjali dosedanje svete, strokovne kolegije, upravne odbore in podobno.

14. Tudi v zdravstvu bodo naloge še bolj zahtevne kot doslej. Znano je, da se politika nagrajevanja v teh ustanovah povsem spreminja. Izvršni odbor bo moral v teh ustanovah posvetiti čim več pozornosti izdelavi pravilnikov o nagrajevanju. Pri njihovi izdelavi naj bi sodeloval čim širši krog ljudi in ne samo nekakšni posebni strokovnjaki. To velja tudi za javne ustanove kot so: ObLO, Ljudska tehnika i. dr.

To so samo nekatera od delovnih področij občinskega sveta. Seveda pa se bodo pojavljali še drugi problemi, ki jih bo treba sproti uvrščati v delovni program. Nazadnje še pripominjamo, da bo nujno treba imeti stalne in tesne stike z vsemi organi pri ObLO.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Program dela ObSS Vič-Rudnik

(Nadaljevanje z 2. strani)

Prepričani smo, da bo obsežen program uresničen samo v primeru, če bo občinski svet tudi sam od pristojnih činiteljev prejel podporo in pomoč pri reševanju najtežjih problemov. Zato pričakujemo, da bo ta program tudi program slesherne sindikalne podružnice na našem območju.

Predsedstvo in plenum novoizvoljenega občinskega sindikalnega sveta
Ljubljana-Vič-Rudnik:

Predsednik: MESARIČ JOZE

Tajnik: MOCNIK MAKŠ

Člani: Pukl Drago, Mihelič Ivan, Lah Irinel, Golob Jože, Fugina Jana, Dolničar Tone, Čuk Milka, Češnovar Franc.

Člani plenuma: Božič ing. Marjan, Berdajs Jože, Brodnik Franc, Čolja Emil, Camernik Franc, Istenič Rudolf, Jež dr. Franc, Kogovšek Franc, Kramaršič Konrad, Kucler Marjeta, Lavriša Marija, Levč Jože, Logar Anton, Marinko ing. Janez, Merljak Peter, Milek Bogdana, Mohar Stane, Novinec Marjan, Perhaj Marija, Perušek Franc, Rakovec Vinko, Radkajec Ivan, Rode Božidar, Rožanec Cveta, Ružnič Murat, Šarlah Bruno, Saubah Jože, Seruga Jože, Stefančič Franc.

Nadzorni odbor: Škof Franc, Štih Ludvik, Zagar Franc.

Delegati za občni zbor za ObSS Ljubljana: Brodnik Franc, Češnovar Franc, Dolničar Tone, Fugina Jana, Golob Jože, Istenič Rudolf, Kunaver Miha, Mesarič Jože, Mihelič Ivan, Močnik Maks, Pukl Drago, Seruga Jože, Saubah Jože in Stefančič Franc.

PRED POKONGRESNO KONFERENCO SZDL

„NAŠA KOMUNA V NOVEM SISTEMU“

Zadnje spremembe v gospodarskem sistemu in v negospodarskih dejavnostih pomenijo prehod v novo obdobje ekonomske družbenega življenja. Omogočile bodo še hitrejši ekonomski in družbeno-politični razvoj v bližnji prihodnosti. Spremembe dajejo veliko spodbudo iniciativi in prizadevnosti delovnih kolektivov v naporih za večjo in cenejšo proizvodnjo. Hkrati pa omogočajo našim delovnim ljudem v tovarnah in ustanovah, da dejansko uveljavijo pravico razdeljevati dohodek, ki ga sami ustvarjajo.

Prehod na nov sistem pa niti v gospodarstvu niti na področju družbenih služb (šolstvo, zdravstvo, javna uprava) ni enostaven. Novi ukrepi porajajo vrsto problemov.

Nova delitev dohodka zahteva v gospodarskih organizacijah precejšnje spremembe v sistemu poslovanja. (V računovodski službi gre za vprašanje obračunavanja na posameznih delovnih mestih, za ocenjevanje dela posameznikov v delovnem procesu itd.) Pojavlja se potreba po formiranju ekonomskih enot in delavskih samoupravnih organov pri teh enotah. Skratka — vrsta vprašanj, ki terjajo čimprejše rešitve.

Problemi pa so tudi v šolstvu, v zdravstvenih in drugih družbenih službah. V naši občini je zlasti kritično vprašanje investicijskih sredstev za gradnjo novih in za dograditev obstoječih šol.

Z nekaj let imamo tudi v javnih službah družbeno upravljanje. Organi družbenega upravljanja pa še niso vedno in povsod opravičili svojega obstoja. Velikokrat je namreč njihovo delo usmerjeno vse preveč k reševanju ekonomskih vprašanj ustanove. (Ta ugotovitev velja še posebej za nekatere šolske odbore, ki največkrat vprašanja učnih programov prepuščajo strokovnim vodstvom.

Glede na spremenjeno vlogo in spremenjene naloge Socialistične zveze je le-ta v prvi vrsti dolžna analizirati stanje in nakazati rešitev aktualnih problemov. Ker se ob uveljavljanju novega sistema v gospodarstvu in v družbenih službah pojavlja vrsta aktualnih vprašanj, bo sredi junija občinski odbor SZDL sklical pokongresno konferenco. Na njej bodo obdelana razna vprašanja pod temo „Naša komuna v novem sistemu“.

Gre za to, da bi ob neposrednih vprašanjih o lastni komuni konferenca prispevala k vsebinskemu razjasnjevanju novega sistema in k še smotnejši mobilizaciji vseh razpoložljivih sil.

Tudi sestav konference bo tak, da bodo zastopana vsa področja dejavnosti v komuni. Konferenca bo trajala en dan.

Spoznajmo podjetje „Utensilio“

BOLJSI JE DOMAČI IZDELEK

„Utensilia“ — tovarna tekstilnih potrebščin je bila ustanovljena pred petnajstimi leti. Osnovala jo je vlada LRS, dne 22. avgusta 1946. Njeno področje poslovanja je v Registru pod številko 11. — 188 zapisano:

„Izdelovanje vseh vrst industrijskih utensilij, pa naj si bodo izdelane iz kovine, lesa, lepenke, plastičnih mas ali kombinirane iz navedenih materialov; izdelovanje strojev in nadomestnih delov ter polizdelkov s področja 117 in 122 (industrije za predelavo kovin ter lesno industrijo) in izdelkov za široko potrošnjo s teh dveh področij. Poleg tega opravlja podjetje ushugo, ki so v skladu z zgoraj naštetjo dejavnostjo.“

Leta 1955 pa je bila „Utensilia“ registrirana z odločbo Uprave za zunanjo trgovino za izvoz izdelkov lastne proizvodnje in za uvoz opreme in raznih rezervnih delov, ki neposredno služijo proizvodnji.

PESTROST PROIZVODNJE

Omenjena dejavnost „Utensilie“ kaže, da izdeluje podjetje kovinske in lesne utensilie, vendar bo prav, če zvemo nadrobnejše podatke o produkciji. V skupini kovinskih utensilij proizvaja podjetje kar 1297 vst artiklov in sicer: 432 različnih grebenov, 280 vrst lučalnic in 585 vrst pa raznih kovinskih izdelkov. Lesnih izdelkov proizvajajo v celoti 893 vrst, od tega 278 čolničkov, 259 cevov in raznih ostalih lesnih predmetov — 356 vrst.

DOHODEK

V primerjavi z letom 1959 so imeli lani 50% več dohodka. Z ustvarjenimi 759.307.000 dinarji so za 14% presegle plan. Od tega zneska so vložili 21 milijonov v obratna srestva.

Vrednost realizacije po prodajni ceni na enega zaposlenega delavca je bila v letu 1959 1.425.782 dinarjev, lani pa se je povečala na 1.812.180 dinarjev, kar je za 263% več kot v letu 1953.

INVESTICIJE

Kljub temu, da so v podjetju sorazmerno mnogo investirali za nakup novih strojev in stroj-

nih naprav, je predstavljala iztrošenost le teh v 1959. letu 78,9 odstotka. Lani so sami naredili 300 kg težko hidravlično stiskalnico z impregnacijsko napravo, prenosni tir za sušilnico in nabavili vrsto novih naprav, vendar so stroji še vedno 76,4% iztrošeni. Osnovna sredstva so se v letu 1960 povečala za 20 milijonov, medtem ko je 5 milijonov vloženi v nedokončane investicije.

■ Izdelava čolničkov

Mimogrede naj omenimo še, da predstavljajo gradbeni objekti dve tretjine celotnih osnovnih sredstev.

RAZVOJNI ODDELEK

Nedvomno je razvojni oddelek „Utensilie“ precej pripomogel k dvigu in izboljšanju proiz-

vodnje. V zadnjem času so se delavci tega oddelka posvečali predvsem dvema problemoma:

1. ureditvi strojev za proizvodnjo ploščatih lučalnic in
2. proizvodnji stisnjenega lesa za tkalske čolničke.

Stroj so uredili tako, da so lučalnice danes že v redni serijski proizvodnji.

Tudi proizvodnja stisnjenega lesa je „stekla“, čeprav je bilo pri tem mnogo težav. Znano je, da mora biti les za tkalske čolničke zelo odporen in mora imeti tri visoke trdnosti: tlačno, upogibno in strižno.

Na Nemškem in Holandskem imenujejo tak stisnjen les „Lignoston“. Vendar so v razvojnem oddelku „pogruntali“ recept za izdelavo stisnjene lesa iz domačih surovin. Krstili so ga „Utilon“. Meritve in primerjave „Utilona“ z „Lignostonom“ so pokazale, da domači izdelek ne zaostaja mnogo za nemškim in da je celo boljši od holandskega.

V ilustracijo:

- tlačna trdnost na kg/cm²: nemški 1500, holandski 1380, „Utilon“ 1470;
- upogibna trdnost na kg/cm²: nemški 2700, holandski 2080, „Utilon“ 2155.

IZOBRAŽEVANJE

V minulem letu so organizirali več tečajev in seminarjev v podjetju pa tudi izven njega. Za izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje delavcev so porabili več kot dva milijona dinarjev. Številke so dovolj prepričljive.

SOCIALNA SKRIB

V zadnjih petih letih je razdelilo podjetje najpotrebnejšim trideset stanovanj. Deset stanovanj pa je še v gradnji in jih gradijo skupno z Zvezo borcev NOB.

Tudi za oddih in razvedrilo delovnega človeka so poskrbeli. V Rovinju so v okviru občinske počitniške skupnosti uredili hišico s petimi ležišči. Na Krvavcu pa so lani zgradili kočjo s tridesetimi ležišči v lastni režiji in s pomočjo prostovoljnega dela prizadevnih članov kolektiva.

Mnogi delavci, zlasti „vozači“, ki jih je v „Utensili“ 53%, so se razveselili, ko je bila urejena delavsko-uslužbena restavracija. V njej dobijo toplo malico in kosilo.

Med 440 delavci in uslužbenci „Utensilie“ se jih med športnimi panogami največ posveča smučanju, kjer imajo lepe uspehe. Priljubljen je tudi namizni tenis.

„Lani smo presortirali in odprodali odvečni material, omejili asortiment izdelkov, izločili slabe plačnike in napravili še nekatere druge ukrepe, z namenom, da izboljšamo gospodarski položaj podjetja. Tudi letos se bomo morali najresneje posvetiti tem problemom, kajti pripravljeni moramo biti, da bo letos položaj prav tako težak kot je bil lani.“

Tako so v „Utensili“ ocenili minulo poslovno leto in razmišljali o tekočem.

Jugoslovanske pionirske igre

KONČANA JE PRVA ETAPA

Ce analiziramo delo v I. etapi Jugoslovanskih pionirskih iger, lahko ugotovimo, da so igre zelo razgibale življenje v naših pionirskih odredih. Sodeluje vseh 35 odredov, kolikor jih je v naši občini.

Dve pomembni nalogi, to je estetska vzgoja in izboljšanje materialnega stanja pionirskih odredov, sta bili le delno izpolnjeni. Vzrok je zlasti v pomanjkanju finančnih sredstev. Delno se bo to izboljšalo v II. etapi, ker je Občinski odbor za proslavo 20-letnice nakazal dotacijo za kritje najnujnejših potreb.

Kljub majhnim finančnim sredstvom pa so pionirji v krožkih ogromno naredili. Če bi hoteli omeniti vse, potem bi najbrž v listu zmanjkalo prostora. Navajamo le nekaj najvidnejših rezultatov:

Aprila je bilo občinsko šahovsko tekmovanje na II. osemletki Vič. Sodelovalo je 13 šol s skupno 150 pionirji in mladinci. Zmagale so ekipe pionirskih odredov z Viča, Vrhovcev in Barja.

Sedem ekip pionirjev je sodelovalo na občinskem moštvenem brzoturnirju, dne 24. aprila v Tobačni tovarni. Zmagala je ekipa I. osemletke, ki si je nabrala največ točk.

Na pevski reviji, ki je bila ena za predel bivše občine Vič in ena za predel bivše občine Rudnik je nastopilo 19 zborov s 1418 pevci. Za sektorsko tekmovanje v Logatcu sta določena zbor iz Hor-

Tehnični krožek na osemletki v Polhovem gradu

jula in zbor I. osemletke na Viču, za sektorsko tekmovanje v Ribnici pa zbor iz Velikih Lašč in z Iga.

Reviji sta v celoti uspeli. Bili sta manifestacija množičnosti, pokazali pa sta tudi lep kvaliteten napredek.

Dne 26. aprila je bilo pri šoli Oskar Kovačič občinsko športno tekmovanje. Udeležile so se ga: osnovna šola Brezovica, Ig, Oskar Kovačič, Preserje, Skofljica, Vič I., Vič II. in Vrhovec. Skupno je tekmovalo 120 pionirjev, oziroma mladincev. V posameznih panogah si najboljši sledijo takole:

Rokomet: Oskar Kovačič, Vič II., Oskar Kovačič II.

Rokomet — dekleta: Oskar Kovačič.

Streljanje: Oskar Kovačič, Vič I., Oskar Kovačič II.

Namizni tenis — fantje: Oskar Kovačič I. in II., Vič I.; — dekleta: Oskar Kovačič, Skofljica in Preserje.

V skupnem tekmovanju si delijo prva tri mesta: Oskar Kovačič, Vič I. in Skofljica ter Preserje. Podelili so jim: prehodni pokal in tri manjše pokale ter priznanja.

Pri pohodu Ob žici okupirane Ljubljane je sodelovalo 368 ekip ali 1840 pionirjev. Šoli Oskar Kovačič in Brezovica pa sta organizirali samostojen pohod, v katerem je sodelovalo preko devet sto pionirjev.

Pionirji so sodelovali tudi pri pogozdovanju trase ob žici, ter Titovi štafeti. V prvomajski paradji je bilo sto pionirjev iz naše občine v pionirskih krojih.

Za proslavo 20-letnice je odbor za proslavo izdal posebne značke, ki so jih prodajali tudi pionirji in jih prodali preko tri tisoč. Prav tako so sodelovali pri „cvetni akciji“, ki jo je organizira okrajni odbor ZPM.

Delo pionirjev na proučevanju domačega kraja bo del pomembne dokumentacije, ki bo lahko služila še poznejšim rodovom in se je bodo lahko posluževale vse družbeno-politične organizacije. Zbranega je bilo več gradiva kot poprej v vseh minulih petnajstih letih. Ponekod so to gradivo skrbno zbrali in uredili razstave kot na primer na I. osemletki na Viču, na II. osemletki in

Laščah. V Polhovgrajski šoli pa so izdali bogato številko svojega glasila „Blagajka“. Na II. osemletki so ob 10-letnici Kajuhovega odreda izdali glasilo „Kajuhov odred se oglašá“ in obenem so priredili tudi razstavo tega časopisa.

Vsi pionirski odredi, ki izdajajo glasila so za 20-letnico vstaje izdali posebne slavnostne številke. Na Barju si urejajo album s slikami pomembnih krajev in spomenikov, ponekod zbirajo slike vseh narodnih herojev in še veliko je takšnih akcij.

Pionirji so sodelovali na vseh šolskih proslavah. V večji meri, kot prejšnja leta pa so prispevali svoj program tudi k proslavam Krajevnih odborov, raznih društev in organizacij in tako popestrili te proslave.

Za prijetnejše in uspešnejše delo so si pionirski odredi na I. osemletki na Viču, v Polhovem Gradcu in na Vrhovcih uredili pionirske sobe ali klube. Pionirji se pridno poslužujejo televizorjev, ki privabljajo veliko gledalcev.

Da bi se seznanili tudi s kraji in običaji izven naše občine, si pionirji pridno dopisujejo z drugimi šolami — celo s tistimi izven naše republike. Izmenjavajo izkušnje, slike, risbe in se celo tudi obiskujejo. Zlasti veliko so v tem pogledu naredili na I. osemletki na Viču. S programom dramskega krožka so pionirji obiskali Turjak, Šent Jernej, Velike Lašče in mnogo ustanov ter drugih podjetij.

Mladi zadržniki so sadili hibridno koruzo kot na primer v Želimljah in na Barju, okopali in očistili so nasad ribeza v Polhovem Gradcu, zasadili 72 sadnih dreves na Vrhovcih in jih zavarovali z gosto mrežo proti voluharjem. Povsod skrbe za šolske vrtove, sadovnjake, gredice pred šolo ali pa za cvetje v lončkih. Izdatno so mladi zadržniki v Horjulu pomagali Ljubljanskim mlekarnam, ki imajo tam svoje hleve. Nasadili so jim preko 500 banaških topolov. Podjetje se jim je oddolžilo z bogato zakusko. Isti pionirji so nabrali tudi 231 jajc za zastrupitev vran in srak.

Skoraj vsi pionirski odredi, ki imajo v svoji bližini spomenike iz NOB ali grobove, skrbe za njih, jih čistijo in oskrbujejo s cvetjem.

Zlasti je v zadnjem obdobju oživelo delo različnih krožkov. Tako so v Polhovem Gradcu ustanovili samostojno strelsko družino, pri elektrotehničnem krožku so izdelali 61 tehničnih izdelkov, popravili so tudi več električnih kuhalnikov in likalnikov, v modelarskem krožku pa so naredili več letalskih modelov in papirnatih zmajev. V brodersko-modelarskem krožku so izdelali pet ladij in čolnov. Fotokrožek je izdelal več fotografij, legitimacij za klub, platnice za bilten itd. Fotografirajo, kopirajo in povečujejo sami. Izdelali so enajst diapozitivov o znamenitostih Polhovskega Gradca in šest slik za republiško razstavo. Pri knjigoveskem krožku so zvezali več zvezkov, izdelali mape, herbarije, šatulje in albume. Prometni krožek je izdelal prometne znake in prometna sredstva. (Tri makete sodobnega cestnega križišča, dva semaforja, motorna vozila, avtomobile, cestne zapornice, več serij domin s prometnimi znaki itd.) Preko 60 pionirjev je napravilo izpite za pionirski prometni znak JJJ., II. in I. stopnje.

Tehnični krožek na II. osemletki na Viču je izdelal velikega robota, ki je bil hkrati z drugimi izdelki tega krožka razstavljen na Gospodarskem razstavišču. Na tej šoli imajo tudi ritmično folklorni krožek, ki je pripravil že vrsto gostovanj in nastopov doma. Košarkarski krožek je priredil dva turnirja in na njih osvojil prvo mesto.

Na Brezovici so organizirali oddajo „Pokaži kaj znaš“. Prireditelj je zajela veliko število pionirjev. Program je bil pester in kvaliteten.

Da bi si zagotovili denarna sredstva za svoje potrebe, so pionirji zbirali staro železo, steklenice in papir. S temi sredstvi bodo na primer pionirji iz Skofljice obiskali partizansko bolnišnico na Rogu.

Tudi podmladkarji RK so se vključili v Pionirske igre. Zelo so poživili delo zlasti v Horjulu, kjer so obiskovali bolne starčke in jih tudi obdarili.

V Zapotoku so izdelali 2 kunčnici, oskrbujejo kunce, obdelujejo vrt ter izdelujejo zobotrebece.

Na Igu je fotokrožek izdelal 24 posnetkov s pustnega sprevoda. Strugarski krožek je izdelal 300 ročajev za lopate in 20 izdelkov za razstavo. Angliški krožek si dopisuje s tujino. Zelo pridni

so šahisti. Udeležili so se vseh tekmovanj. Tlesnovzgojni krožek si je priboril več prvenstev, tako v odbojki, rokometu in prvo mesto v pomladanskem krosu v Podpeči. Nabrali so tudi 500 kg vrbovega šibovja za Gosad.

Učenci Glasbene šole na Viču so obiskali Notranje Gorice ter pionirjem pripravili res kvaliteten program.

V risarskem krožku na Dobrovi izdelujejo mladi risarji razne voščilnice (1. maj, 29. november, Novo leto itd.). V dramskem krožku se pripravljajo, da bodo nastopili s samostojno igrico v počastitev krajevnega praznika.

Pionirji na Barju so si s svojim sodelovanjem na natečaju Tobačne tovarne pridobili fotoaparata. Beneškim Slovencem so poslali nekaj knjig o delu pionirjev med NOB. Nabrali in sušili so vrbove vejice in bili za to prizadevanje pohvaljeni. Sodelujejo s KZ na Igu, ki jim daje nasvete in materialno pomoč.

Dramatski krožek v Dvorski vasi je pripravil program za Novo leto in za 8. marec.

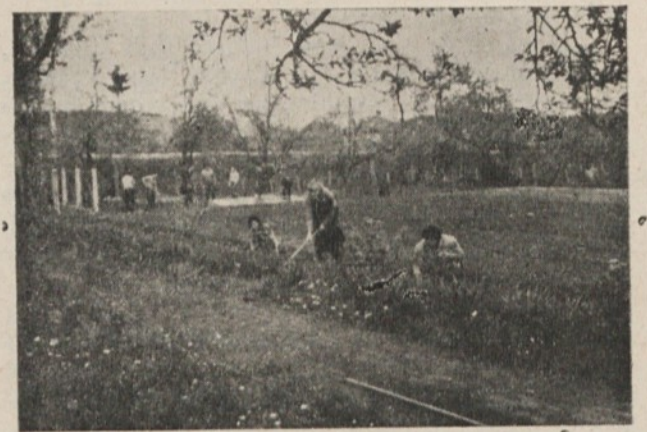
V Iški vasi pripravljajo pionirji almanah o zgodovini svojega kraja.

V Zavodu za s'epo mladino so imeli pionirji vrsto nastopov in samostojnih prireditelj. Mnogi pa so se vključili tudi v taborniško organizacijo, kjer so obiskovali tečaje za vodiče čebelic in medvedov. Organizirali so več literarnih večerov z obiski Franceta Bevka, Jožeta Kopitarja in tovariša Mlekuža. Sodelovali so tudi na raznih prireditvah izven Ljubljane.

Pionirji v šoli Oskar Kovačič so uredili sadni in zelenjavni vrt, ki pa so ga potem odstopili otroškemu vrtcu. Ustanovili so fotokrožek, ki se sedaj že lahko pohvali z lepimi uspehi. Slikali so vse važnejše spomenike, in posnetke izmenjavajo z drugimi odredi. Imajo tudi svoje glasilo „Slavček“ (5. razred). Že zdaj zbirajo gradivo za revijo, ki jo bodo izdali za 29. november. Dramatski krožek je uprizoril Zupanovo Micko.

V šoli na Rudniku so zbrali precej steklenic in starega papirja, da si bodo z izkupičkom lahko ogledali Postojnsko jamo. Najuspešnejši je tamkaj lutkovni krožek, ki si sam izdeluje tudi lutke. Sodeluje na vseh proslavah in predstavah.

Na I. osemletki na Viču proslavljajo letos 50-letnico šole. Na proslavi, ki so jo v ta namen pripravili so pokazali potek NOB in razvoj šole. V zimskih počitnicah so organizirali smučarski

Mladi zadržniki prve osemletke na Viču

tečaj v Logu pod Mangartom za 40 pionirjev in mladincev. Pridno urejajo vrt, sadovnjak in pa otroško igrišče. Da bi se seznanili z življenjem v tovarnah in podjetjih so obiskali podjetja v svoji bližnji in daljnji okolici. Ob tej priložnosti so se seznanili tudi z delavskim samoupravljanjem v teh kolektivih. Zlasti delaven je pri njih planinski krožek. Na novo so uvedli Taborniško organizacijo. V šiviljskem krožku so iz starih gledaliških kostumov sešili šest ženskih in dve moški narodni noši in drugo potrebno garderobo za dramski krožek. Da bi prikazali svoje delo, so pri Stanovanjski skupnosti M. Beličeve dobili prazno izložbo, ki jo vsake 14 dni menjajo.

Kljub vsej tej raznolikosti še nismo vsega omenili. Poudarimo naj tudi to, da čeprav se starši za delo več ali manj zanimajo, še nismo uspeli pridobiti za pomoč pionirjem v krožkih raznih strokovnih delavcev-obrtnikov in podobno.

Poročil o I. etapi pionirskih iger nismo prejeli iz naslednjih 14 odredov: Veliki Osolnik, Tomišelj, Preserje, Črni vrh, Rob, Daljna vas, Brezje, Jezero, Golo, Šentjošt, Velike Lašče, Pijava gorica, Krvava peč in Mohorje.

S POSVETOVANJA PREDSEDNIKOV KO SZDL

Metode in oblike dela hitreje prilagajati novim pogojem

Da bi imel občinski odbor SZDL čim tesnejše stike z odbori krajevnih organizacij, sklicuje že nekaj mesecev redne mesečne posvete predsednikov krajevnih organizacij.

Posveti imajo izključno delaven značaj, saj se na njih obravnavajo tekoče naloge socialistične zveze in delo ter problemi krajevnih organizacij. Ker je območje občine veliko — saj je na njem skupno 37 krajevnih organizacij, so posveti v štirih različnih centtrih, in to:

Na Dobrovi, za krajevne organizacije, ki delujejo na območju bivše občine Dobrova (devet po številu). Na sedežu občine za krajevne organizacije z območja bivše občine Vič (dvanajst). Na Rudniku, za krajevne organizacije z območja bivše občine Rudnik — brez velikolaškega predela (dvanajst). V Velikih Laščah pa za krajevne organizacije velikolaškega predela (štiri).

Posveti po območjih imajo to prednost, da udeležencem ni treba izostajati od dela, ker so posveti v popoldanskih urah. Ni se jim treba voziti v Ljubljano — zato so sestanki cenejši, hkrati pa je mogoče ob manjšem številu udeležencev bolj temeljito obravnavati naloge in krajevno problematiko.

Na zadnjih posvetih so razpravljali o vlogi in nalogah SZDL v sedanjih razvojnih stopnjah, ki jih je nakazal V. Kongres SZDL in o aktivizaciji sekcij v krajevnih organizacijah. Pri tem so ugotovili, da večji del krajevnih organizacij še ni prilagodil metod dela in organizacijskih oblik novim pogojem.

Kako je z delom sekcij?

Se vedno obstaja precejšnja nejasnost glede namena in dela sekcij. Več krajevnih odborov SZDL uporablja sekcije za operativne akcijske naloge, ki bi jih morale opravljati v ta namen imenovane posebne komisije, (na primer komisija za gradnjo vaškega vodovoda, komisija za popravila oziroma za ureditev vaških cest in pota itd.). V razpravi so sprejeli naslednje sklepe:

1. Krajevne organizacije morajo čim prej preiti na nove oblike dela — tako, da bo SZDL postala res najširša oblika družbene samouprave, odbor krajevne organizacije pa osrednji družbeno-politični štab, ki usmerja vse družbeno in politično dogajanje v krajih.

2. Sekcije naj prenehajo biti le gola statutarna formalnost in izvrševalec akcijskih nalog. Postanejo naj mobilizator najširših plasti državljanov pri obravnavanju in reševanju aktualnih problemov kraja in širše družbene skupnosti.

Neskladje območij čimprej vskladiti

Zastopniki krajevnih organizacij z dobrovškega področja so opozorili na neskladje območij krajevnih organizacij SZDL z območji krajevnih odborov (družbeno samoupravnih organov). Manjše krajevne organizacije SZDL (Brezje, Vrzdencec itd.) z območja krajevnega odbora Horjul nimajo potrebnih pogojev za uspešno delo. Nimajo namreč primeren prostorov, število članstva je prav

majhno (nekaj nad 100 članov), primanjkuje pa jim tudi kadra.

Ker imajo vse ostale družbeno-politične organizacije in društva svoj sedež v Horjulu, so ugotovili, da bi bilo najbolje če bi se tudi krajevne organizacije SZDL priključile krajevnim organizacijam v Horjulu. Dosedanji krajevni odbori bi potem delovali v svojem kraju kot odbori podružnic. S tem v zvezi so sklenili, naj občinski odbor SZDL skupaj z občinskim ljudskim odborom preuči območja krajevnih organizacij SZDL in območja krajevnih odborov. Potem pa naj bi skupno z zastopniki krajevnih organizacij in organov pripravili predlog o vskladitvi območij organizacij SZDL in krajevnih odborov, kot to določa tudi statut SZDL.

Več skrbi zunanji ureditvi naselij

V zvezi s praznovanjem 20-letnice vstaje, je bilo poudarjeno, da naj vse organizacije čim slovesneje praznujejo letošnje državne praznike, in skrbe naj tudi za zunanjo ureditev naselij, pri tem delu pa naj v prvi vrsti aktivizirajo krajevne odbore in stanovanjske skupnosti oziroma hišne svete ter turistično olepševalno društvo.

Na posvetu so tudi nakazali potrebo, da pred poletnimi počitnicami — pred večjimi poljskimi deli (ko politična dejavnost poneha) krajevne organizacije organizirajo še nekaj predavanj ideološko-estetsko-vzgojnega značaja.

V ospredju komunalni problemi

Zastopniki krajevnih organizacij so opozorili tudi na vrsto konkretnih aktualnih problemov, predvsem komunalnega značaja. Probleme bo občinski odbor SZDL posredoval občinskemu ljudskemu odboru, ki naj jih reši in dá o njih potrebna pojasnila. Na prihodnjem posvetu bodo zastopniki organizacij seznanjeni s stališči ljudskega odbora.

Ne podcenjujmo pomena posvetovanj

Na tem mestu moramo omeniti še to: glede na pomembnost posvetov za nadaljnje delo krajevnih organizacij, ne moremo razumeti, da več organizacij ni poslalo na posvetovanja svojih zastopnikov. Res je sicer, da se predsedniki posvetov ne morejo vedno udeležiti. Da bi se v takih primerih ne mogel udeležiti posveta sekretar ali kakšen drug član odbora, pa je neverjetno. Zato smatramo za bolj verjetno, da podcenjujejo pomembnost posvetovanj ali pa se posvetov ne udeležijo zaradi nepoznavanja dela in problemov organizacije, ker morda vse delo sloni na enem članu — to je na predsedniku.

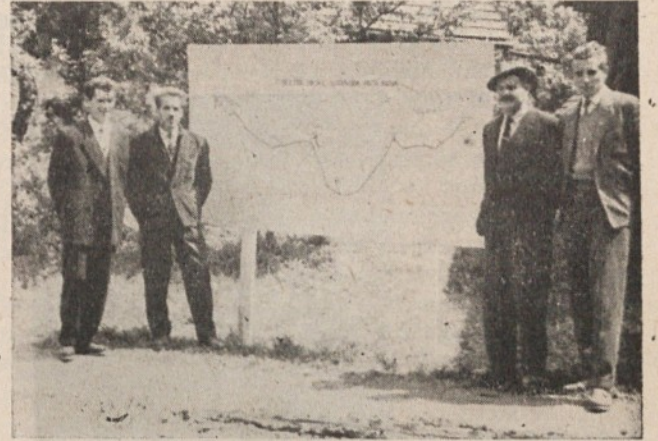
Zadnjih posvetov se niso udeležili zastopniki naslednjih krajevnih organizacij: Brdo, Brezovica, Vič, Vnanje gorice, Rožna dolina, Polhov gradec, Črni vrh, Sentojš, Butajnova, Dvor, Golo, Ig, Pijava gorica in Veliki Osolnik.

Od 37 krajevnih odborov SZDL jih kar 14 ni poslalo svojih zastopnikov. Prepričani smo, da bo udeležba spričo pomembnosti teh rednih mesečnih posvetovanj v prihodnje, številnejša.

J. Z.

Voda, zdrava pitna voda. No, in kaj je to posebnega, se bo morda kdo vprašal?

Stoletja so ti ljudje v suhih mesecih, ko so se posušile kapnice, ostajali brez vode. Človek in žival sta takrat žalostno zrla v nebo in ga rotila naj jima pošlje svoj blagoslov. Stoletja se na Butajnovi življenje ni premaknilo iz globoko zarezanih kolovozov. Samo letni časi so prihajali drug za drugim in tako je šlo leto za letom naokoli. Potem pa je lepega dne počilo. Zemlja se je pre-

Trasa vodovoda

mikala in premaknila, bogovi so se zamajali. In začelo je rasti novo drevo. Tudi sem v ta gorski svet je pognalo svoje korenine.

Zbrali so se možje in žene, pa tudi otroci so prišli. Najprej so obsodili na smrt petrolejko. Potegnili so žice iz doline in oglasil se je radio. Veliki novi svet je prišel na Butajново.

V dolini so gradili toyarne, mesta in...

Zopet so se zbrali na Butajnovi in modrovali in sklepali... Tako se je začelo.

Zavihali so rokave, posekali gozd in se zagrizli v živo skalo. Zajeli so studenec pod Lomovcem na Planini in ga speljali po ceveh na Butajново. Prišli so možje iz doline, merili in zmajevali z glavami. „Tri leta smo delali, trdo delali, kopali, zidali in vozili,“ tako so mi pravili. „Šest kilometrov daleč smo ga speljali in nad šest milijonov dinarjev vložili vanj.“ Povedali so mi in pokazali. Tri leta dela, trdega dela je bilo za njimi. Z železno voljo so se zagrizli v kamen. Razstrelili so na tisoče skal in kdo bi naštel še vse drugo.

„Vse se je doslej zvalilo s hriba nazaj v dolino,“ tako mi je pravil mož in svetilo se mu je v očeh.

Voda pa je kar naprej brizgala v zrak in se razlivala po drevju in strehih. Pršela nam je celo v obraz. Ljudje pa so nemo gledali srebrno bel curek, ki se je bleščal v soncu. Bil je praznik.

Pritekla je voda na Butajново in odslej bo tekla vse dni in človek in žival je bosta imela dovolj. Nikdar več ne bosta rotila neba za njegov mokri blagoslov. Zemlja je počila. Svet se je premaknil tudi na Butajnovi in z njim ljudje na njej. V triindvajsetih hišah je iz vodovodnih pip pritekla zdrava pitna voda.

Močno se je premaknil svet na Butajnovi in še se bo premikal. Toda pustimo času čas. Cankarjev Kantor — „Kralj na Butajnovi“ je mrtev. Ljudje, ki delajo, so mu vzeli krono z glave in žezlo iz roke, kakor je napovedal Ivan Cankar. Prišel je tisti čas, ko ljudje ne čakajo več blagoslova z neba, temveč si ga ustvarjajo sami, z lastnimi rokami.

Praznik na Butajnovi

Polhov Gradec je bil že daleč za nami, ko so se na nebu pričeli zbirati temni oblaki. Bili smo nekje v srcu Dolomitov, daleč od avtomobilov in živahnega utripa mestnih cest. Travniki in gozdovi so se zeleneli v svetlih pomladanskih barvah in bela cesta se je vila v pokrajino kot svetla misel nad osamljenim kosom modrega neba, ki so mu grozili temni oblaki. Tesna, v serpentinah speljana cesta je zavijala v ostrih lokih proti vrhu 600 metrov visoke planote.

Prišli smo na Butajново. Da, to je raj pod Triglavom. Spomnil sem se črnih rudarskih mest in naselij Evrope. Skozi stoletja se tu ni zgodilo prav nič. Za poletjem je prišla jesen in za njo zima. Spomladi je sonce odtajalo sneg... in tako v krogu naprej. Čas se je ustavil, vsaj zdelo se je tako. Ljudje so se rodili in umirali, ženili in delali, ljubili in sovražili, kakor povsod.

Delavec ob cesti nas je nekam začudeno pogledal in že smo odhiteli naprej. Za prvim ovinkom je imel v senci moped in malico. Bili smo iz doline in še od dlje, iz mesta. Videlo se je.

Prišli smo na Butajново. Vsega 23 hiš je na Butajnovi. V njih žive ljudje, ki trdo delajo in se bore za svoj kos kruha.

Zazeleneli so se holmi in gozdovi, ko je sonce premagalo temne oblake. Med njivami, travniki in gozdovi, v zraku in na ljudeh je bilo čutiti praznično razpoloženje. In res, na Butajnovi je bil tisti dan v maju 1961 velik praznik. Okrog okrašenega odra se je zbralo nekaj deset domačinov in gostov iz doline. Bili so tukaj vsi, ki so trdo delali tri leta in tudi tisti, ki so jim pri tem delu pomagali.

V srebrnobelem curku je voda planila iz cevi pod nebo in pršela po drevju, strehah in ljudeh.

Na Barju dve sekciji

Minuli teden je bila na Barju že četrta seja KO SZDL. Na seji so razpravljali o vskladitvi barjanskega območja s teritorijem stanovanjske skupnosti, s katero so Barjani slabo povezani. Po daljši razpravi so sklenili temeljito proučiti predlog organizacijske komisije pri Občinskem odboru SZDL, da bi Barje, ki ima nad 800 volivcev imelo svoj krajevni odbor vaše skupnosti.

Sekcija za komunalna vprašanja pri KO SZDL Barje bo v kratkem sklicala več širših posvetovanj zaradi gradnje nad dva kilometra dolgega vodovoda, s katerim bi okoli 14 kmetij dobilo zdravo pitno vodo.

Sekcija za kmetijska vprašanja bo v prihodnjih dneh razpravljala o pravilnosti davčnih obveznosti in o prekvalifikaciji zemljišč kmetijskih proizvajalcev. Mnenja so, da bi v primerih, ko gre za zemljišča enake kakovosti davčne obveznosti ne smene biti različne.

Naša komuna v ljudski revoluciji

Partizani pred žičnimi ovirami Ljubljane v maju 1942

Partizanske enote so v zvezi z načrtom Glavnega štaba Slovenije na pomlad leta 1942. povsod pričele z ofenzivo. Rezultat te je bil nastanek velikega osvobojenega ozemlja maja 1942, ki je segalo od Kolpe in Gorjancev pa do žičnih ovir Ljubljane in do bivše jugoslovansko-italijanske meje.

Kramar Franc
— „Šime“

14. maja 1942 je kolesarska četa I. bataljona Ljube Serčerja iz Staj napadla Italijane, ki so prihajali z Iga.

15. maja 1942 je prvi vod I. čete bataljona Ljube Serčerja, ki je prišel iz Vagovke, napadel devet karabinjerjev in enega bivšega jugoslovanskega orožnika, ki so prišli v Zelimlje do gostilne „Pri Cotu“. Partizanov je bilo okrog sto. Po četrtturnem puškarjenju so vse karabinjerje ujeli, razen enega, ki se je skrival v svinjak in je ponoči pobegnil na Ig. Slovenski orožnik se je priključil partizanom.

Kmalu za tem so partizani potolkli še petnajst pripadnikov italijanske finančne straže, ki so pri-

Jarc Tone

šli na pomoč v Zelimlje. Isti dan so minirali transformator pri Igu, to pa je bil znak za splošno vstajo.

15. maja 1942 so bili Italijani prisiljeni izprazniti Ig, v Zelimljah pa se je izoblikovala želimeljska četa, ki je štela 76 mož — pod vodstvom tovarišev Andreja Flajša-Sočana, učitelja v Zelimljah in Franca Kramarja-Simna. V tej četi je bil tudi Tone Zupančič, doma z Brezij nad Zelimljami. Dne 17. maja 1942 je želimeljska četa razvila svoj prapor. Isti dan je bila osvobojena tudi Pijava gorica. Vedno več mož in fantov se je pridruževalo partizanskim enotam; zato so

Jakopin Boris

se oblikovale nove čete v sestavi I. bataljona Notranjskega odreda. Iz ene čete Serčerjevega bataljona in Zelimeljske čete je nastal V. bataljon Notranjskega odreda.

Do 16. maja so bili porušeni vsi mostovi na cesti Ig—Ljubljana, tudi most čez Iško, 2 km pred Ljubljano. Z Italijani so partizani tik pred Ljubljano bili ogorčene boje, ki so trajali ves dan. Boj je začela 3. četa Krimskega odreda pod vod-

Zupančič Tone

stvom Ivana Jevca-Čufita in Toneta Jarca. Okoli poldneva je prišla pomoč z Iga pod vodstvom Zdravca Pribila, ki je vodil I. četo. V jurišu na bunker pri mostu je bil ranjen Boris Jakopin. Zvečer pred mrakom je prišel komandant Vavdek in dal nalog za umik vseh partizanskih enot v izhodiščne položaje, kajti Italijani so napadali s skupno 3000 možmi.

18. maja 1942 so Italijani s pomočjo letal, tankov in topov znova vdrli na Ig. Ta dan so partizani štiri ure obstreljevali železniško progo med Škofljico in Šmarjem, kjer je bil zato promet ustavljen.

V noči med 18. in 19. majem sta Dolomitska četa in I. četa bataljona Ljube Serčerja napadli karabinjersko postajo v Podpeči in jo razbili.

27. maja so partizani zasedli Sodražico in tamkaj se je nastanil štab Notranjskega odreda.

Jevc Ivan „Čufi“

30. maja 1942 se je tudi italijanska posadka v Škofljici zaradi stalnih napadov umaknila.

31. maja je bila znova porušena proga pri Škofljici.

Dejansko je bil v tem času osvobojen ves teritorij bivše občine Rudnik tik do žičnih ovir Ljubljane; z Italijani pa so se partizani ogorčeno bili. O tem priča poročilo I. bataljona Notranjskega odreda za 22. maj 1942. Poročata Tone Vidmar-Luka in Ante Novak: „Prišlo je do generalnega napada okupatorske vojske na naše položaje. Italijani so napadli na črti Podkraj — Tomišelj — Brest — Matena — Iška Loka — Ig — Kremenice. Napadli so s težkimi topovi, s tremi tanki, z letali in s pet tisoč mož pešadije. Spopad je trajal pet ur in padlo je dve sto Italijanov. Evakuirali smo civilno prebivalstvo in se spustili na Ljubljanskem barju v več dneven frontalni boj. Vzporedno in hkrati z osvobojenim ozemljem pa smo ustvarjali tudi novo ljudsko oblast. Tako so se junija 1942 vršile povsod volitve v narodnosvobodilne odbore, prve in osnovne organe ljudske oblasti na osvobojenem ozemlju.

Na Turjaku so bile volitve v NOO pri Purkartu. V prvi NOO na Turjaku so bili izvoljeni naslednji tovariši: predsednik Ciril Skrlj, doma iz Turjaka, člani pa so bili: Milka Zdešar, Vinko Sušteršič, Anton Petrič, Polde Zeleznikar, Alojz Klaus, Franc Podlogar, Stefan Zelnik in Jože Potokar. Tu je bila organizirana tudi ljudska kuhinja, ki je delovala vse do Roške ofenzive. NOO na Turjaku je spadal pod civilno upravo, ki je imela svoj sedež v Zapotoku.

Volitve v NOO v Zapotoku so bile 7. junija 1942, isti dan pa tudi v Zelimljah.

Dne 21. junija 1942 je bil v Zelimljah tudi velik partizanski miting.“

Žrtve belogardističnega nasilja v Kozlerjevi gošči

Sredi oktobra 1943 je 21. domobranska četa, ki je imela svojo postojanko v šoli na Barju in katere komandant je bil znani črnorokec Frakelj Franc (baje bivši semenišnik, ki mu je Vizjak Milko — šef personalnega oddelka štaba domobranskih čet priznal čin nadporočnika za poboje na Barju) s tajnim imenom Peter Skalar, uprizorila po barjanskih vaseh pokolj. Ubili so Franca Melika, ženo Marijo in sina Slavka, Ivana Melika in sina Bojana, Antona Skrabo iz Tomišlja, Angelo Modič z Ižanske ceste, Stefana Vidmarja, 14-letno Vero Skraba in Ivanko ter Alojzijo Lenarčič iz Črne vasi.

Svoje žrtve so pred ustrelitvijo strahovito mučili, tako, da so bile še nekaj dni po njej na kraju zločina krvave palice in pa raztrgani kosci obleke.

Podobna grozodejstva so belogardisti uprizorili 13. in 14. novembra 1943. Tedaj je Franc Frakelj pomagal tudi belogardist Jože Grum iz vasi Podkraj.

V prvi polovici decembra 1943 so belogardisti aretirali šolskega upravitelja z Rudnika — Lulika in ga odpeljali v mučilnico na Urhu. V kleti je zažgal šop slame in si prerezal žile na roki, da bi preprečil nadaljnje mučenje. Pozneje so ga pa ustrelili.

Dne 27. januarja 1944 je ista likvidatorska skupina belogardistov z Barja pod vodstvom Franca Fraklja obkolila vas Vpbljenje, vdrla v hiše in odpeljala Martina Furlana, njegovo sestro Pavlo, Angelo Kumše, Marijo Grebenc, njeno sestro Alojzijo, Franciško Štrumbelj, mater osmih otrok, ki so izgubili očeta v internaciji na Rabu, Ivano Lisica in mater 5-letnega otroka Marijo Podržaj. V postojanki na Barju so skupini pridružili še Pavlo Peršin, mater 10-mesecev starega otroka, Ančko Skrabar (njenega moža so isti zločinci že prej ustrelili v Kozlarjevi gošči) in Mimi Grum — vse tri iz Tomišlja. Zvezane žrtve so odpeljali na grad Lisičje pri Škofljici. Tu sta jih v posebni sobi dva duhovnika spovedovala — zasliševala, hoteč čim več zvedeti o njihovih zvezah z Osvobodilno fronto. Nato so jih v bližini gradu pokosili z mitraljezi. Edino Angeli Kumše se je ranjeni posrečilo zbežati in je bila edina preživela priča teh dogodkov leta 1946. na procesu proti belogardističnim in nacističnim zločincem v Ljubljani (Rupnik, Roesener, Hacin itd.).

Leta 1945, po osvoboditvi je takratni tajnik OLO Ljubljana—okolica, tov. Franc Mojskerc z nekaterimi domačini pregledal teren v smeri proti Orlam in našel v vlažnih gozdnih grapah velike količine že na pol strohnelih oblek in čevljev. V urhovskih gozdovih je na več kot petdesetih mestih zaznamoval sledove grobov. Seveda pa vse grobove tja do Rudnika, Lavrice in Ljubljanskega barja, kjer so si barjanski morilci podajali roko z urhovci in pogosto med seboj zamenjavali žrtve, da bi zbrisali sledove za njimi, ni bilo mogoče preiskati.

MOKRČ 1961

Med vojno sta bila Mokrc in Krim oporišče partizarstva. Na tem območju je Glavni štab 2. oktobra 1942 ustanovil 2. slovensko narodnosvobodilno udarno brigado „Ljube Serčerja“.

Ob 20-letnici ljudske revolucije sta Občinski odbor ZB Vič-Rudnik in pripravljalni odbor II. SNOUB „Ljuba Serčerja“ priredila minulo nedeljo na Mokrcu zbor bivših borcev Serčerjeve brigade. Na prostoru, kjer je bila pred devetnajstim leti ustanovljena brigada „Ljube Serčerja“ se je zbralo nad 3000 ljudi. Proslava se je pričela s prihodom partizanskih patrol, ki so že v soboto odšle iz najrazličnejših smeri ljubljanske okolice. Po zboru preživelih borcev brigade in po raportu je imel slavnostni govor prvi komisar te brigade — Janez Hribar.

Bogat program, ki so ga pripravili pionirji osnovne šole Toneta Tomšiča, Partizanski invalidski pevski zbor in godba Ljudske milice, je zelo oviralo deževno vreme.

Preživele bore je pozdravila tudi Ivanka Serčer, mati narodnega heroja Ljube Serčerja.

Z zasedanja Ljudskega odbora

Rakitna se je pridružila naši občini

Na predlog občinskega ljudskega odbora Cerknica in volivcev naselja Rakitna, da se vse območje k. o. Rakitna priključi k območju naše občine so odborniki obeh zborov ObLO Vič-Rudnik na 3. ločeni seji 23. maja v celoti osvojili predlog. Območje občine se bo povečalo za 2105 ha zemljišča in za 417 prebivalcev.

Oba zbora ObLO sta obravnavala tudi več vprašanj s področja izdaje pravnih predpisov. Med drugim sta sprejela odlok o izenačenju pravnih predpisov bivših ObLO, in odlok o določitvi tarife za potrošeno vodo iz občinskih vodovodov. Poleg teh pravnih predpisov sta zbora sprejela tudi odločbe o potrditvi sklepov združenih svetov kmetijskih zadrug Ig, Lanišče, Vnanje ogrice in KZ Dobrova o združitvi KZ Lanišče s KZ Ig in KZ Vnanje gorice s KZ Dobrova.

Na predlog sveta za družbeni plan in finance so bili sprejeti sklepi o dodelitvah gradbenih in kmetijskih zemljišč fizičnim in pravnim osebam. KZ Velike Lašče so na primer dodelili vse kmetijsko zemljišče, ki leži znotraj arondacijskega kompleksa v k. o. Lužarji. Za gradnjo stanovanj

so dodelili zemljišče stanovanjski zadrugi „Sport“ in stanovanjski zadrugi „Bober“.

Svet za stanovanjske zadeve pri ObLO je že večkrat razpravljal o ureditvi stanovanjskih zgradb in drugih objektov ob Tržaški in Dolenjski cesti. Imenovali so posebno komisijo, ki se bo dogovorila z lastniki stanovanjskih hiš oziroma s hišnimi sveti o olepšanju stanovanjskih hiš.

Na prošnjo gospodarskih organizacij so dali odborniki poročilo za investicijske kredite Kovinski industriji Ig, obrtnemu podjetju „Galjevica“, Kmetijskemu posestvu Barje in gradbenemu podjetju Tehnograd.

Na predlog sveta za obrt in delovnega kolektiva čevljarke zadruge „Zora“, so sprejeli sklep o redni likvidaciji tega obrtnega obrata. Sprejeli pa so tudi sklep o pripojitvi buffeta „Področnik“ k gostišču „Otok Vis“, ker se s tem pričakuje boljše gospodarjenje.

Na seji so imenovali za upravnika veterinarske postaje Vič-Rudnik, Franca Črneta, za veterinarskega inšpektorja pri upravi ObLO pa dosedanjskega upravnika veterinarske postaje Matka Cerarja.

Na Robu zelo aktivne sekcije SZDL

Sekcija za gospodarska vprašanja in vprašanja kmetijstva že dobro delujeta. Na novo so formirali tudi sekcijo za pospeševanje turizma.

Na zadnji seji KO SZDL Rob, na kateri so bili navzoči skoraj vsi člani krajevnega odbora in predsedniki sekcij, so razpravljali o delu sekcij in o nekaterih organizacijskih nalozah.

Sekcija za gospodarska vprašanja še vedno proučuje možnosti ustanovitve obrata, ki bi lahko zaposlil nad 30 žena in mladine iz Rut in Roba. S tem bi zadruga pridobila nad 40 ha travniških površin za pašnike ter vzrejo mlade živine. Ljudje so namreč v primeru, če bodo dobili zaposlitev, pripravljene te površine odstopiti zadrugi. Sekcija je že navezala stike z upravo zadruge v Velikih Laščah in s podjetjem „Domači izdelki“. V kratkem bo povabila na sestanek tudi direktorja LIP iz Podpeči in še z njim proučila vse možnosti za ustanovitev lesnega obrata. Če bo le ekonomski račun pokazal upravičenost obstoja kakršnekoli delavnice, bo morda sekciji, ki je zelo delavna, že letos uspelo rešiti veliko nalogo.

Z vprašanjem združevanja travnikov pa se

ukvarja tudi sekcija za kmetijstvo. Le-ta sodeluje z zadrugo v vseh kmetijskih akcijah od škropljenja sadja pa vse do kooperacije.

Zelo nenačeto področje dela se obeta novi sekciji za pospeševanje turizma. V prvi vrsti bo morala sekcija razmišljati o sodobnejšem gostinskem obratu na Robu. Popularizirati bo morala lep slap „Kobilji curek“, ki je v neposredni bližini Roba in ga obdaja prelepa priroda z edinstveno floro („Primulae avrikulus“, ki je pravkar odcvetela in je edinstvena roža v Sloveniji). Tudi za markacije in napisne deske bo morala poskrbeti. Pričakovati je, da se bo za ta lepi predel naše občine vedno bolj zanimal naš delovni človek, posebno potem, ko bo še bolj utrjena cesta „Krvava peč“ — Zapotok — Kurešček — Ig — Ljubljana. Za cesto so prebivalci Roba in okolice prispevali že veliko prostovoljnih delovnih ur.

KO SZDL na Robu nikoli ne zmanjka dela. Ko bodo uspeli v vse sekcije pritegniti čimveč državljanov, bodo uspehi sekcij SZDL na Robu dokaz, da je ta nova oblika dela v SZDL pogoj za njeno še večjo uveljavitev.

Pripravljajo se že na polaganje cevi in upajo, da bo ob novem šolskem letu v mesecu septembru, pritekla voda v šolo Preserje.

V TRNOVEM SEKCIJA ZA KOMUNALNA VPRAŠANJA

Krajevni odbor SZDL Trnovo je ustanovil sekcijo za komunalna vprašanja. V sekciji so si zadali nalogo proučiti celotno urbanistično ureditev južnega področja Gradašnice. K sodelovanju so povabili tudi člane SZDL s področja Kolesarje in Tobačne tovarne, ki se zanimajo za urbanistično ureditev tega predela.

Ali veste?

— da se je v naši občini udeležilo pionirskega pohoda Ob žici okupirane Ljubljane 2227 pionirjev in pionirk;

— da TVD Partizan Preserje pripravlja telovadno akademijo;

— da je bilo 22. maja 1961 občinsko šolsko tekmovanje med dvema ognjema. Pri učencih je zmagala Osnovna šola Vrhovci, pri učenkah pa Osnovna šola Preserje;

— da je bil isti dan tudi šolski mnogoboj za prehodni pokal;

— da je TVD Partizan Krim sodeloval s 43 člani v prvomajski paradi;

— da PK Ljubljana pripravlja plavalni tečaj za pionirje in pionirke iz naše občine;

— da je balinarski klub TVD Partizan Vič organiziral občinski balinarski turnir;

— da se bo pričelo s planiranjem igrišč na SP Rudnik;

— da je občinski strelski odbor zelo prizadeten, saj se je s šestimi društvi udeležil Partizanskega pohoda;

— da Ljubljansko brodersko društvo ne izpolnjuje svojih obveznosti do Občinske zveze za telesno vzgojo.

Za prijelen oddih pri morju

Da lahko nudi delovnemu človeku primerno in ceneno letovanje in da je vsakemu članu naših kolektivov, njihovim svojcem ter upokojenecem omogočen cenen letni oddih ob morju, je Občinski sindikalni svet Vič med prvimi v LRS ustanovil počitniško skupnost. Ta je organizirala počitniški dom v Nerezinah na otoku Lošinju. V letu 1957 je vzela za daljšo dobo v najem več zgradb, med njimi tudi bivši mali hotel Amicorum, ki služi sedaj za restavracijo. Vse hiše so preurejene za ugodno letovanje in imajo 36 sob s 1—4 posteljami, skupno 100 postelj. Urejeni so tudi poslovni in obratni prostori, kuhinja ima kapaciteto 150—180 ljudi, jedilnica in jedilna terasa imata 150 sedežev. Poleg tega je urejeno skladišče, pralnica in prhe, letos pa so sezidali še sanitarije (WC, umivalnica) v počitniškem domu. Vse najete zgradbe so primerno opremljene z inventarjem, ki je vreden 5.000.000.— dinarjev.

V bližini doma se nahajajo zelo lepa naravna kopališča, ki so primerna tudi za otroke. S pomočjo Turističnega društva Nerezine in oblastnih organov računajo na gradnjo večjega novega kopališča.

Kopališče v Nerezinah je spet oživeło

Da so koristniki našega počitniškega doma z letovanjem v Nerezinah zadovoljni je razvidno iz naslednjega:

leta 1957 je letovalo 386 oseb s 4.632 oskrbnimi dnevi;

leta 1958 je letovalo 1205 oseb z 11.087 oskrbnimi dnevi;

leta 1959 je letovalo 1215 oseb s 13.415 oskrbnimi dnevi;

leta 1960 pa je letovalo že 1455 oseb s 15.623 oskrbnimi dnevi.

Vodstvo počitniške skupnosti je moralo vsa zadnja leta najemati veliko privatnih sob, da je lahko omogočilo vsem prijavitelcem letovanje.

Cena oskrbe je bila v letih 1957—1960 od 300—425 dinarjev na dan, (vključujoč turistično takso), medtem ko je bila ekonomska cena od 408—582 dinarjev. Razliko med plačano oskrbino in med ekonomsko ceno je delno kril regres, delno pa dotacije gospodarskih organizacij.

V letošnjem letu je cena oskrbe višja, vendar bodo podjetja plačala svojim delavcem in uslužbencem del stroškov za letovanje. Za upokojenca pa je znižana oskrbina izven glavne sezone.

Za letošnjo sezono je mnogo zanimanja in prijav tako, da so kapacitete v naših zgradbah že skoraj zasedene in bomo morali zopet najemati privatne sobe. Letovanje bo trajalo 10—15 dni, od 20. V. do 30. IX. (z enajstimi izmenami). V letošnji sezoni računajo na prevoz letoviščarjev z avtobusi, kar bo bolj ugodno in hitrejše.

Počitniška skupnost ima vse pogoje, da nudi prijeten oddih našim delovnim ljudem, obstajajo pa še velike možnosti za izboljšanje našega počitniškega doma. Upajmo, da bodo imeli organi, ki razpolagajo z denarnimi sredstvi, za to polno razumevanje.

ŠOLA ZA ŽIVLJENJE NOVA OBLIKA IZOBRAŽEVANJA MLADIH

Na pobudo aktivov LM na šolah in podjetjih je občinski komite LMS sestavil program Šole za življenje, ki obsega teme iz spolne vzgoje, mode in priprave na družinsko življenje.

V občini je delovalo pet Šol za življenje. Vseh udeležencev šole je bilo 380. Anketa, ki jo je izvedel ObK LMS je pokazala, da si mladina še želi takega izobraževanja.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR:

Vlado Zorž, France Jeras, Tone Urbič, Dušan Mole in
Emil Zirkovnik

Tiska Tiskarna šolskih delavnic tehniških šol v Ljubljani

NADALJUJEMO Z GRADNJO ŠOLE

V letu 1958 je bila zgrajena nova šola na Vrhovcih, ki je zdaj s svojimi šestimi učilnicami in delavnico postala že premajhna. Občinski odbor je moral zato misliti na razširitev. Nadaljujejo gradnjo drugega trakta v katerem bosta dve učilnici, v pritličju pa šolska delavnica ter depoji za kurjavo. Na ta način se bo kapaciteta šole povečala za 140 učencev. Gradbeni odbor šole je delaven in bo s pomočjo stanovanjske skupnosti Vrhovci pomagal pri ureditvi športnega igrišča.

PIV

Zaključna konferenca na TŠ

Dne 25. maja je imela mladina Tehnične šole za kemijsko, metalurško, rudarsko in lesno industrijsko stroko zaključno mladinsko konferenco v dvorani kina Vič. Na tej konferenci so pregledali uspešno delo v šolskem letu 1960/61 in sprejeli v mladinsko organizacijo 18 novih članov, ki bodo v prihodnjih letih nadaljevali uspešno delo tega aktivna. Na koncu je predsednik osnovne organizacije LMS nagradil najbolj požrtvovalne aktiviste s knjižnimi nagradami in najboljši razredni aktivist z nagrado brezplačni izlet na Plitvice.

Gradnja vodovoda Podpeč-Preserje

Pred leti je odbor SZDL izvolil iniciativni odbor vodne skupnosti, ki naj organizira priprave za gradnjo vodovoda. Lani so se na ustanovnem občnem zboru zavezali prispevati lastna sredstva. Na eno stanovanjsko hišo so določili 35.000.— dinarjev prispevka, poleg tega pa še prispevke za gospodarske dejavnosti.

Skupni prispevki od stanovanjskih hiš in kmetijstva znašajo približno 3,5 milijonov. Od obrti in industrije pa 30 milijonov dinarjev. Kmetje so se obvezali, da bodo prispevali v lesu nad 800 kubičnih metrov. Do letos so že vgradili v zajetje in provizorij ter v del cevodovoda za nad šest milijonov dinarjev materiala. Nabavili pa so že za nad 11 milijonov dinarjev cevi. Tudi z gradbenimi deli so letos že pričeli.

LETNO SKROPLJENJE SADNEGA DREVJA

Za pridelek kvalitetnega zdravega sadja je poleg zimskega škropljenja treba opraviti tudi večkratno letno škropljenje. Sadni škodljivci in bolezniki so danes že tako močno razširjeni, da brez letnega škropljenja ne moremo pridelati kvalitetnega sadja. V plantažnih nasadih škropijo tudi 7-krat in večkrat letno, kar je pač odvisno od vremenskih razmer. Z letnim škropljenjem, ki je obvezno najmanj enkrat, zatiramo vrsto nevarnih sadnih bolezniki in škodljivcev. Od bolezniki pečakastega sadnega drevja je najbolj nevaren škrlup ali fuzikladi, ki se zlasti močno širi v vlažnih in toplih letih. Listje in pozneje tudi plodovi dobijo rjave pege in kolobarje, ki se stalno večajo in po navadi skoraj ves list porjavi. Ker listje predčasno odpada je pridelek majhen. Sadne bolezniki uspešno zatiramo z bakrenimi ali žvepljenimi preparati, ki so znani pod različnimi imeni (bakreno apno, Cosan, Kumulus itd.). Danes se s pridom uporabljajo tudi organski pripravki kot so Dithian v 0,3% ali Orthocide v 0,25% koncentraciji.

Razen bolezniki z letnim škropljenjem uspešno zatiramo tudi razne sadne škodljivce. Od teh delajo največ škode razni zavijači, ki povzročajo črvičnost sadja, razne vrste uši, cvetožer, kaparji in pa škodljivec, ki postaja vse bolj nevaren, ker je zelo odporen in ga težko uničimo — to je rdeči pajek.

Za zatiranje bolezniki in škodljivcev imamo že zelo učinkovita kombinirana sredstva, ki pa so največkrat zelo strupena tudi za ljudi. Zato naj škropljenje opravijo zadružne ekipe, ki imajo zato potrebne aparature in tudi zaščitna sredstva.

PRIDELOVANJE KRME

Največje količine razmeroma dobre krme bomo nakosili, če bomo kosili tedaj, ko bo večina trav med latanjem in začetkom cvetenja. Nobena kosnja pa ne bo prezgodnja in zaradi tega škodljiva. Pač pa vsak zamujen dan po začetku cvetenja trav povzroča pri kosnji zelo veliko gospodarsko škodo. Imeli bomo samo korist, če bomo s kosnjo začeli ob latanju trav in jo končali najkasneje ob začetku cvetenja najbolj številne vrste trav.

Pri nas sušijo seno izključno na tleh. Le redki so pri nas kmetje, ki suše seno tudi na drug način. Sušenje sena je najpreprostejši način pripravljanja krme za zimsko ali letno krmljenje, je pa na žalost nepopolno. S sušenjem, posebno v neugodnih vremenskih razmerah se izgublja precejšen del hranilnih snovi. Živinorejci moramo stremeti, da zmanjšamo te izgube. Pri nas ocenjujemo pridelke sena bolj po količini kot pa po kakovosti. Živini, ki je krmljena s slabim senom moramo polagati dodatne obroke močnih krmil, da nam bo nudila vse ono kar zmore. Takšno gospodarjenje pa ni smotno. Pri tem trpimo dvojno škodo: saj se stroškom za dodatna krmila pridružijo še slabe posledice pri živini. Tako propadejo na travniškem svetu velike količine hranilnih snovi samo zaradi nepravilnega sušenja sena.

Da se izognemo izgubam, ki nastajajo pri sušenju, zadnje čase, prehajamo na siliranje krme. Namen siliranja je, da konzerviramo zeleno krmo za daljšo dobo in to na cenen način s čim manjšimi izgubami hranilnih snovi. Vzroki za siliranje trav in deteljin so torej naslednji: Pri siliranju gre v izgubo manj hranilnih snovi in vitaminov. S siliranjem spravimo krmo v krajšem času z manj delovne sile. Spravljanje krme pri siliranju je manj odvisno od vremena. Silirano krmo živina rada žre.

Spomladi siliramo travo navadno samo, in sicer lahko brez dodatkov, če je toliko ugodno vreme, da jo lahko pustimo oveneti na 30 do 35% suhe snovi.

OKOPAVANJE

Tudi med rastjo moramo kmetijskim rastlinam posvetiti vso skrb, le na ta način bomo namreč dosegli visoke pridelke. Dolgotrajno deževno vreme povzroča tvorbo skorje, ki je eden izmed najhujših sovražnikov mladih rastlinic. Dež, veter in sonce napravijo sprva tanko nato pa debelejšo skorjo. Skorja prepreči izmenjavo plinov med zemljo in ozračjem ter poslabša vodne razmere, tako da zlasti ob suhem vremenu izhlapi ogromno vode. Zemlja se hitro izsuši in večkrat tudi razpoka, zlasti če vsebuje mnogo gline. Zato moramo skorjo, ki se napravi na njivi čimprej raztrgati in zemljo prerahljati. To napravimo z okopavanjem. Okopavanje varuje vlago v zemlji, ohranja rodnost zemlje in uničuje plevel. Korenine laže dihaajo, vežejo več kisika iz zraka in tla se bolje ogrejejo.

PRAŠIČJA RDEČICA

Praščija rdečica je nalezljiva bolezen prašičev, za katero more ob danih pogojih oboleti tudi človek. Rdečica se pojavlja ob vsakem letnem času, najčese pa v poletnih soparnih dneh, v slabo zračenih in čistih svinjakihi pri enostransko krmljenih prašičih, ki so iz kakršnihkoli vzrokov postali občutljivi in neodporni. Takšni postajajo prašiči, ki so stalno krmljeni s kuhano hrano, če se premalo gibljejo na svežem zraku in soncu, ali če jih slabijo kakšna druga skrita obolenja. Za tako oslabele živali je dostikrat povod za nastanek rdečice le krajši ali daljši prevoz na sejem, k merjascu plemenjaku, ali pa od prodajalca h kupcu. Tudi sprememba hrane (pitanje v jeseni) in bivališča ustvarja v organizmu prašiča ugodne pogoje za nastanek rdečice. Živali, ki so parjene iz sorodstva, to je tam kjer živinorejci premalo skrbje za osveževanje krvi, so še posebno neodporne proti rdečici.

To so nekateri vzroki in okoliščine zaradi katerih nastaja rdečica, ki je pri prašičih z območja naše občine gotovo najpogostejša bolezen.

Živinorejec bo vzredil krepke, odporne prašiče tako, da jih bo krmlil čimveč in čimdlje s svežo, surovo hrano, skrbel za čiste in zračne svinjake, kjer imajo prašiči vedno (tudi pozimi) možnost zadostnega gibanja na svežem zraku. Svinjake je treba vsaj dvakrat letno temeljito očistiti, poribati in razkužiti, s čimer se uničujejo legla najrazličnejših zunanjih in notranjih zajedalskih obolenj, ki povzročajo pri prašičih velike motnje v razvoju rasti in pridobivanju na teži. Zelo napačno je mišljenje našega živinorejca, da se prašič v blatu in nesnagi dobro počuti in razvija. Še kako dobro de prašiču suho, toplo in zračno ležišče; tudi prašič sam kaj rad vzdržuje snago v svojem domu, če ga na to navajamo. Čim živinorejec opazi pri prašičih zaostajanje v rasti, nemir, motnje v teku, razne znake na koži, naj takoj vzame vzorce blata in ga nese v preiskavo najbližji veterinarski postaji. Ta bo morda ugotovila želodčne in črevesne zajedalce, ki v večjem ali manjšem številu prebivajo v skoraj vsakem živalskem organizmu in mu prav gotovo na razne načine škodujejo. Veliko teh se prenaša tudi na človeka, posebno na otroke, in povzroča skrita obolenja, ki jih je običajno težko zdraviti.

Pri taki skrbi in negi prašičev pa ne smemo pozabiti na veterinarsko zdravstveno zaščito — na cepljenje prašičev proti rdečici. Veterinarska služba razpolaga z zadostnim, kvalitetnim kadrom, ki lahko pravočasno zavaruje s cepljenjem proti rdečici vse prašiče na območju občine.

In kaj takrat, ko prašiči pri krmljenju ne pridejo h koritu?! Takrat so čakanje in dolga posvetovanja s sosedi nekoristna. Pri zavlačevanju od ure do ure raste nepopravljiva škoda. S pravočasnim strokovnim posegom moremo pri uporabi sodobnih kvalitetnih zdravil uspešno ozdraviti obolele prašiče, zdrave pa hitro zaščititi. Kdor tu štedi denarna sredstva ne ravna gospodarsko pametno!

Praščija rdečica nastopa v več oblikah — v lahkih pa tudi v prav težkih. Zato se včasih vendarle zgodi pri vsej skrbi in naglici, da je prašiča treba zasilo zaklati ali pa da pogine.

V takih primerih se pojavi pred gospodarjem ali pred gospodinjo mnogo vprašanj o vrednosti mesa in kože, kaj z mastjo in kaj s truplom mrtvega prašiča? Treba je vedeti, da je praščija rdečica zvonoz, to je bolezen, ki se prenaša na človeka. Zato ljudje, ki koljejo ali kakorkoli pridejo v stik s krvjo ali mesom zaradi rdečice zaklanega prašiča ne smejo imeti ran na rokah; prav skrbno naj pazijo, da ne dobe poškodbe pri klanju in predelavi mesa. S tem se bodo izognili neprijetnostim obolenja za praščjo rdečico.

(Nadaljevanje)

Odgovori volivcem

V mesecu marcu so na območju občine Ljubljana-Vič-Rudnik bili zbori volivcev. Na njih so državljani razpravljali med drugim zlasti o krajevnih potrebah s komunalnega področja o problemih vzdrževanja in gradnje cest, o elektrifikaciji, o vprašanju pitnih voda, skratka o vseh problemih, za katere so volivci smatrali, da jih je treba čimprej urediti. V prejšnji številki našega lista smo že nanizali nekatera vprašanja. Obljubili smo, da bomo s pristojnimi organi ObLO te probleme obravnavali in jih v prihodnjih številkah našega lista skušali objasniti. Nemogoče je sicer, da bi objavljali vsak posamezen primer za posamezno volilno enoto, ker je teh problemov zares ogromno, vendar bomo načelno obravnavali posamezna področja dela tako, da bodo volivcem vsaj v osnovi znane perspektive dela posameznih oddelkov in uprave ObLO. Že v tej številki našega lista skušamo približati problematiko, ki se v zvezi s predlogi zborov volivcev pojavlja na področju komunalne, gradbene in stanovanjske dejavnosti. O vseh vprašanjih, predlogih in sklepkih zadnjih zborov volivcev s področja komunalne dejavnosti je razpravljal svet za komunalne zadeve na svoji seji dne 14. IV. 1961. Načelno je bil svet za komunalne zadeve mnenja, da so za vzdrževanje krajevnih cest, vodovodov, pokopališč, za čistočo trgov in za manjša komunalna opravila dolžni skrbeti krajevni odbori sami — vsak na svojem območju. Za to vzdrževanje pa bodo krajevni odbori dobili primerna finančna sredstva. Da bo razdelitev sredstev, predvidenih v proračunu, čimbolj realna, je nujno potrebno, da krajevni odbori predložijo takoj svoje potrebe s prikazano lastno udeležbo v materialu ali delovni sili. Ti predlogi bodo služili oddelku za komunalne, gradbene in stanovanjske zadeve za sestavo prioritete pri razdelitvi sredstev krajevnim odborom v letošnjem letu. S temi sredstvi in z delnim samoprispevkom državljanov bo mogoče določena manjša komunalna dela opraviti zelo hitro. Večja dela, ki jih ne bo mogoče opraviti na ta način, bodo krajevni odbori v sporazumu z upravnimi organi občine skušali opraviti skupno. Sredstva bodo seveda prvenstveno prejeli tisti krajevni odbori, ki bodo sami pripravljali prispevati največji delež v samoprispevkih ali delovni sili.

Tudi vodovodi in razne občinske ceste, ki so predvidene v planu za leto 1961 bodo v glavnem grajene iz sredstev krajevnega samoprispevka, s prostovoljnimi delom in s pomočjo občine, ki bo v ta namen nudila strokovno pomoč in delno pomoč v finančnih sredstvih. Vsa sredstva cestnega sklada pa bodo v letošnjem letu porabljena izključno za vzdrževanje in za eventualna večja popravila občinskih cest. Ceste, ki bodo priznane, za občinske, bo v bodoče vzdrževalo komunalno podjetje Ljubljana-Vič.

Vse odgovore na posamezne predloge, sklepe in prošnje posameznih zborov volivcev bomo sporočili pisмено krajevnim odborom in stanovanjskim skupnostim, ti pa bodo na prvem zboru volivcev poročali državljanom. Ljudski odbori in sveti bodo v okviru svojih možnosti ukrenili vse, da bi bili vsaj najbolj pereči problemi rešeni že v letošnjem letu.

Novo Društvo prijateljev mladine

Dne 21. maja 1961 je bila v Horjulu majhna slovesnost. Ustanovili so društvo prijateljev mladine, ki je obenem tudi prvo na območju bivše občine Dobrova. Načrtov in tudi dobre volje imajo veliko.

Mlademu društvu želimo pri njihovem delu mnogo uspeha!

STANOVALCEM STANOVANJSKE SKUPNOSTI „MILAN ČESNIK“

Obveščamo vas, da bo dne 14. junija 1961, ob 20. uri v menzi Tobačne tovarne

ZBOR VOLILCEV

z naslednjim dnevnim redom:

Poročilo o delu stanovanjske skupnosti, šolskega odbora in teze o delu sodnikov porotnikov, dopolnilne volitve v svet stanovanjske skupnosti in v šolski odbor ter predlogi za imenovanje sodnikov porotnikov.

Stanovanjska skupnost Milan Česnik
teren Tobačne tovarne